

מעקב הומניטרי

השטח הפלסטיני הכבוש

גיליון מס' 19 נובמבר 2007

תמצית דו"ח נובמבר 2007

לקריאת הדו"ח המלא באנגלית פנו לאתר OCHA :

http://www.ochaopt.org/documents/Humanitarian_Monitor_Nov07.pdf

תוכן עניינים

1	עמ'	סקירת הנושאים העיקריים
	4	עמ' הנושאים העיקריים במיקוד איזורי
	5	עמ' הגנה על אזרחים
5	עמ'	הגנה על ילדים
6	עמ'	תנאים סוציו-אקונומיים
	7	עמ' בריאות
7	עמ'	בטחון במזון וחקלאות
8	עמ'	מים ותברואה
9	עמ'	מקורות וראציונאל
	10	עמ' הגדרות

הנושאים העיקריים

עידכון אודות הסגר על מעברי רצועת עזה

מעברי רפיח, קרני וסופה נשארו סגורים בדרך כלל במהלך תקופת הדיווח לתנועת סחורות ובני אדם אל ומחוץ לרצועת עזה. מעבר כרם שלום, נקודת המעבר היחידה הפתוחה ליבוא סחורות ולהכנסת סיוע הומניטרי¹ וכן לכמות מוגבלת של יצוא חקלאי. בנובמבר 2007 הוכנסו לרצועת עזה סה"כ 1,813 מטענים (מטען =משאית + נגרר אחד) כולל 255 מטענים של אירגוני סיוע הומניטרי. בין 28 – 30 בנובמבר הותר ליצא מרצועת עזה, דרך מעבר כרם שלום, 12 מטענים של סחורות יצוא (23 טון תותים, 370,000 פרחים). זוהי הפעם השנייה מאז הוטל הסגר המלא על הרצועה, במחצית יוני 2007, שהותר ליצא סחורות (הפעם הראשונה היתה ב- 27 אוגוסט כאשר הותר ליצא שבעה מטענים של תפוחי אדמה). מאז 28 באוקטובר גם מעבר סופה סגור בדרך כלל להכנסת סחורות לרצועה. באופן יוצא מן הכלל הותר להכניס לרצועה דרך מעבר סופה 176 משאיות עם 6,834 ראשי בקר, בהשוואה ל- 501 משאיות מטען עם סחורות שונות, שהורשו להיכנס לרצועה דרך מעבר סופה בחודש הקודם.

המשרד לתאום עניינים הומניטריים של האו"ם - OCHA

טל: 38172 ירושלים, טל: 582 5853 /9962 02 – ochaopt@un.org www.ochaopt.org

גם מעבר רפיח סגור בדרך כלל למעבר אנשים מאז ה-10 ביוני 2007. רק בימים האחרונים של חודש נובמבר הותר באופן יוצא מן הכלל לכ-2,300 עולי רגל לצאת את הצועה דרך מעבר רפיח בדרכם למכה (לרגל החג).

השפעת הקיצוצים באספקת דלק על רצועת עזה

הגבלות ישראליות, שביתה של בעלי תחנות הדלק ברצועת עזה ועיכוב בהעברת תשלומים מצד הרשות הפלסטינית לחברות הדלק, כל אלה יצרו מחסור חריף בדלק ברחבי הרצועה החל מהשבוע האחרון בחודש נובמבר. בעיקבות החלטת ממשלת ישראל מה-19 בספטמבר להכריז על רצועת עזה כעל 'ישות עויינת', החלה הממשלה ליישם החל מ-28 באוקטובר חלק מההמלצות בנושא הסנקציות על הרצועה על ידי צימצום כמויות הדלק המוכנסות אליה. בנובמבר יושם קיצוץ של 40% בבנזין, 49% בסולר רגיל ו-14% בסולר תעשייתי², בהשוואה לחודש אוקטובר 2007. ב-29 בנובמבר, עקב סרוב בעלי חברות הדלק הפרטיות ברצועה, לחלק את הדלק שיוצא מישראל במחאה על קיצוץ הכמויות, החמיר המחסור. למעשה, נאלצו מרבית תחנות הדלק ברצועה להיסגר בשל המחסור בדלק.

חברת המים של עזה (CMWU) הגוף הציבורי המרכזי המנהל את שירותי המים והתברואה ברצועת עזה, קיבלה בחודש נובמבר רק 28,000 ליטר דלק. כמות זאת מהווה רק 18.6% מהצריכה השוטפת הדרושה לתפעול סדיר ותקין של הבראות, תחנות השאיבה, ומתקני הטיפול בשפכים. מאז תחילת הקיצוצים באספקת הסולר בסוף אוקטובר 2007, חברת המים של עזה מתמודדת עם קושי הולך וגובר בהפעלת מערכות המים והשפכים ברחבי הרצועה. (פרטים נוספים אודות ההשלכות של הקיצוץ בדלק על אספקת המים והטיפול בשפכים ברצועת עזה ראו פרק בנושא מים ותברואה.)

על פי דיווח של אירגון הבריאות העולמי, כתוצאה מהקיצוץ בדלק, יחד עם התארכות הפסקות החשמל, שניים מאחד עשר בתי החולים של משרד הבריאות הפלסטיני (MoH) התמודדו עם מחסור חמור בסולר ו-11 מתוך 56 המרפאות הראשוניות בקהילה (PHC) נאלצו להפסיק את פעולת מחוללי החירום ולהפסיק כתוצאה מכך, באורח זמני, את שירותי רפואת השיניים, שירותי המעבדה והרנטגן. החל מ-29 בנובמבר לא היה בנמצא דלק לכלי הרכב של משרד הבריאות הפלסטיני. הלכה למעשה, בשל המחסור בדלק, מרבית כלי הרכב של משרד הבריאות אינם שמישים להסעת צוותים רפואיים ואספקה רפואית והדבר משפיע על היכולת לספק שירותים. לא היה באפשרותם של הרשויות המקומיות ומועצות הכפרים להפעיל רכבים לפינוי אשפה בשל מחסור בדלק. האשפה נערמה ברחובות והדבר עורר חשש כבד מפני התפרצות אפשרית של מחלות שיש בצידן סיכון לבריאות הציבור.

מחסור בחלקי חילוף למערכות המים והביוב ברצועת עזה

מערכות המים והביוב מצויים כעת במצב פגיע ביותר בשל האיסור על הכנסת חומרי גלם וחלקי חילוף לרצועת עזה. חברת המים של עזה סובלת ממחסור חמור בפרטי ציוד ובחלקי חילוף שונים, כולל משאבות, צנורות, שסתומים וחומרים חיוניים אחרים הדרושים לביצוע תיקונים וכן לטיפול תחזוקתי שוטף במערכות המים והביוב. יבוא חומרים אלה נאסר שוב ושוב מאז ביוני 2007. מאז יולי 2007, לא היה באפשרותה של חברת המים של עזה, המפעילה ומתחזקת את רוב רובה של מערכת המים והביוב, את תחנות השאיבה ואת בארות המים ברצועה, לתפקד באופן סדיר בשל המחסור החמור בחלקי חילוף. ממצאת נובמבר, 10 בארות המספקות מים ל-150,000 בני אדם ברצועה, זקוקות להחלפת מנוע השאיבה החשמלי. כמו כן, 10 תחנות שאיבה מספקות מים לאוכלוסייה בת 600,000 נפש בעיר עזה (5), במחנה הפליטים ג'באליה (3) וברפיח (2) דורשות תיקונים דחופים שאינם מתבצעים עקב המחסור בחלפים. במידה ולא יסופקו חלקי החילוף הדרושים לתיקונים ולתחזוקה שוטפת, קריסתם הבלתי נמנעת של תחנות השאיבה תביא לשיבושים/הפסקות באספקת מי השתיה ולפגיעה נוספת בנגישות מי השתיה לאוכלוסייה. ישראל דחתה פניה של הבנק העולמי ויוניצ"ף להכנסת חלקי חילוף לפרוייקטים המנוהלים על ידם, בכלל זה צינורות, שסתומים, משאבות מים ושפכים וחלקי חילוף אלקטרו-מכאניים.

סכנת עקירה בשל פינוי כפוי בגדה המערבית

מספר קהילות פלסטיניות קטנות המתגוררות בשטחי C בגדה המערבית (שטחים הנמצאים בשליטה בטחונית ומנהלית ישראלית מלאה) קבלו צווי פינוי והריסה חוזרים ונשנים ועל כן מצויות קהילות אלה בסכנת עקירה בשל פינוי כפוי.³ תושבי אום אל ח'יר שבדרום הר חברון קיבלו כבר מספר צווי פינוי. הצווים מתייחסים לשתי קבוצות במשפחת חיתאלין המונה 16 משפחות (כ-150 נפשות). תושבים אלה מתגוררים במקום מושבם הנוכחי יותר מ-45 שנה. הם שוכנים בסמיכות לגדר המקיפה את התנחלות כרמל שנוסדה במקום ב-1981. פלסטינים אלה הנם פליטים וצאצאי פליטים שנעקרו מבתיהם בנגב המזרחי בשנת 1948 ואין להם קרקע חלופית להתיישבות. ב-26 בנובמבר הוצאו 5 צווי פינוי חדשים עם אפשרות להגיש ערעור תוך שבוע ימים. 6 מבנים נהרסו ב-14 בפברואר 2007. אוצ'ה העלתה את הנושא בפני אנשי המת"ק הישראלי בחברון. גם קהילות זנותא וסוסיא, שבדרום הר חברון, מצויות בסיכון דומה. יחד עם אנשי חתאלין, שלושת הקהילות האלה מונות כ-600 נפש והן תלויות לפרנסתן ברעיית עדרי הצאן. בבעלותם כ-5,500 ראשי צאן. גירושם מבתיהם ומאדמתם ימנע מהם להמשיך ולהתפרנס מרעיית צאן ובכך יהרוס את מקור פרנסתם.
(לפרטים נוספים על מצבן של קהילות אלה נא לפנות למשרדי אוצ'ה).

10 פלסטינים מתו כתוצאה מעיכוב בקבלת היתרים לחצות את מעבר ארז (WHO)

העיכוב בקבלת היתר לחצות את מעבר ארז לצורך קבלת טיפול רפואי עלול להוות בעייה רצינית ואף לסכן את חייהם של מקרים רפואיים דחופים. נדרשים בממוצע בין שעתים ל-24 שעות לקבלת היתר מעבר למקרים רפואיים דחופים. בחודש נובמבר נפטרו שני חולים קשים במעבר ארז תוך שהם ממתינים מעל 48 שעות לקבלת היתר המעבר. אחד החולים היה גבר פלסטיני בן 46 שניפצע מפגיעת רסיס טיל ישראלי; האחר היה חולה בן 42 שסבל משטף דם מוחי. שמונה חולים נוספים נפטרו במהלך חודש נובמבר 2007 בבתי חולים ברצועה או בבתיהם, בעת שהמתינו לקבלת היתר לחצות את מעבר בארז, שניים מתוכם ילדים במצב קריטי; האחד, ילד בן 12, שסבל מדלקת קרום המוח; השני, תינוק בן שמונה חודשים שסבל מכשל כלייתי מתקדם. שני הילדים נפטרו בבית החולים הפדיאטרי כתוצאה מעיכוב של יותר מארבעה ימים במתן היתרים לחצות את מעבר ארז.

הארגונים הבאים, בהם סוכנויות או"ם, ארגונים בינלאומיים, וארגונים המעורבים בארגון קבוצות עבודה סיפקו מידע לדו"ח:
United Nations Children's Fund (UNICEF), United Nations Development Program (UNDP), United Nations Educational Scientific and Cultural Organization (UNESCO), United Nations Food and Agricultural Organization (FAO), United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), United Nations Office for the High Commissioner of Human Rights (OHCHR), United Nations Population Fund (UNFPA), United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA), United Nations Special Coordinator for the Middle East Peace Process (UNSCO), World Food Program (WFP), World Health Organization (WHO), Al Haq, Badil, Save the Children (UK), Defence of Children International – Palestine Section (DCI-PS), Oxfam GB, Palestine Hydrology Group (PHG) and members of the Temporary International Mechanism. (TIM).

סקירה כללית – מיקוד אזורי

הגדה המערבית כולל ירושלים המזרחית

עלייה חדה במספר שעות העוצר המוטלות בגדה המערבית עוצר לפרקי זמן שונים, בין שעה אחת ועד שישה ימים הוטל במהלך החודש על אוכלוסייה בת יותר מ- 54,000 נפש החיה ב-13 ישובים בצפון הגדה מערבית. בחודש נובמבר הוטלו סה"כ כ-362 שעות עוצר על קהילות אלה, כולן בצפון הגדה. יש בכך גידול של יותר מפי 12 לעומת חודש אוקטובר, ומספר שעות העוצר שהוטלו בחודש זה עולות על סך כל שעות העוצר שהוטלו בגדה המערבית ב-8 החודשים הראשונים של השנה. בין ינואר ואוקטובר 2007 הוטלו בגדה המערבית סה"כ 418 שעות אשר 95% מתוכן הוטלו בצפונה. קרוב ל-88% ו-7% משעות העוצר הוטלו בחודש נובמבר על קהילות פלסטיניות בנפות קלקיליה וסלפית, בהתאמה. בשני ישובים בנפת קלקיליה, אל פונדוק ועזון, הוטלו 81% מכלל שעות העוצר.

העלייה בהיקף שעות העוצר שהטיל צה"ל בצפון הגדה חלה ככל הנראה משתי סיבות עיקריות: ראשית, 178 שעות עוצר הוטלו על ישובים בנפת קלקיליה במענה להריגתו של מתנחל ישראלי בידי חמושים פלסטינים שפתחו באש מרכב נוסע לעבר רכבו של המתנחל לייד הכפר אל-פונדוק ב-19 בנובמבר; שנית, 130 שעות עוצר הוטלו במענה ליידיי אבנים בידי צעירים פלסטינים לעבר כלי רכב ישראליים בחודש נובמבר. נתון זה מבטא עליה של פי 6 לעומת מספר שעות העוצר הממוצע שהוטלו עקב ידוי אבנים בשנת 2007. מייד לאחר תקרית ידוי אבנים הכריז צה"ל על הטלת עוצר באמצעות מגברים, או לחילופין הודיע לראש מועצת הכפר על הטלת עוצר משום שפלסטינים תושבי אותו כפר ידו אבנים לעבר כלי רכב ישראליים, בדרך כלל כאלה שנעו על כביש עוקף הסמוך לכפר.

רצועת עזה

עידכון על מצבם של מתקני טיהור השפכים בצפון רצועת עזה המתקן לטיהור מי שפכים באום אל נאסר/בית לאהיה מסוגל כעת לטפל ב-20,000 ממ"ק מי שפכים ליום. עם זאת, נידרש אגם טיהור שלישי במטרה לטפל בעודפי השפכים והביוב המיוצרים בחודשי החורף ועל מנת למלא את החסר שנוצר עקב העיכוב בהשלמת פרוייקט טיהור השפכים בצפון מזרח הרצועה. הסוכנות האמריקאית לפיתוח בינלאומי (USAID) גילתה עניין במימון אגם החמצון והטיהור החדש והודיעה כי תחל בקרוב את בנייתו. האגם החדש יבנה צפונית מערבית לשני האגמים הקיימים. (לכל אחד מאגמי החימצון והטיהור קיבולת של 14,000 ממ"ק מי שפכים ליום. האגם השלישי אמור להיות בעל קיבולת קטנה יותר, של כ-6,000 ממ"ק מי שפכים ליום). כל צימצום באספקת החשמל, או הפסקות חשמל, משמבשים את פעילות המשאבות השואבות את יתרות מי השפכים מהאגם המרכזי לאגמים זמניים, והדבר עלול להגביר את הסיכון להצפה. התמוטטות קירות האגם המרכזי עלולה ליצור הצפה של 1.5 מיליון ממ"ק מי שפכים וביוב באיזורים הסמוכים, תוך סיכון חייהם של 10,000 בני אדם. בשל מחסור בחומרי גלם שאין כרגע אפשרות לייבאם, הופסקו כל העבודות לבניית מפעל הקבע לטיהור השפכים בצפון-מזרח הרצועה, מפעל האמור לספק את כל הצרכים של טיפול בשפכים. למרות התקדמות מסויימת בבניית המוביל ואגני החילחול, טרם התקבל אישור מישראל להכנסת שסתומים וצינורות החיוניים להפעלת תחנות השאיבה.

רשת הביוב והשפכים באיזור חאן יונס

רשת השפכים באיזור זה מוגבלת מאד ומרבית התושבים משתמשים בבורות ספיגה. בורות אלה יש לרוקן אחת לשבועיים. בשל העלות הגבוהה של ריקון הבור, 50 ש"ח כל פעם, מרבית התושבים מרוקנים את בורות הספיגה לכבישים או שמזרימים את השפכים לתעלות

הניקוז של מי הגשמים. המצב עלול להחמיר עוד יותר בעונת הגשמים, כאשר תעלות הניקוז המוצפות עלולות לעלות על גדותיהן.

הגנה על אזרחים

ניתוח מגמות בנושא הגנה על אזרחים

44 הפלסטינים נהרגו בחודש נובמבר (כולל אישה אחת). 64% (28) מכלל ההרוגים נהרגו בתקריות הקשורות ישירות לסכסוך הישראלי-פלסטיני ו-27% (12) נהרגו במהלך עימותים פנימיים בין פלסטינים. בהשוואה לחודש אוקטובר, נרשמה ירידה של 24% במקרי מוות כתוצאה ישירה מהסכסוך, וירידה של 50% במקרי המוות כתוצאה מעימותים פנימיים. הירידה במספר ההרוגים כתוצאה ישירה מהסכסוך מיוחסת בעיקר לירידה החדה במספר ההרוגים בגדה המערבית. פלסטיני אחד נהרג בעת פעילות של של כוח צבאי סמוי באיזור טולכרם, וזהו הנתון הנמוך ביותר שנרשם מאז מרץ 2005. למרות שנרשמה ירידה בסה"כ ההרוגים כתוצאה מעימותים פנימיים, הן בגדה המערבית והן ברצועת עזה, הרי ששיעור ההרוגים בעימותים פנימיים בין הפלגים היריבים מתוך כלל ההרוגים כתוצאה מאלימות פנימית רשם עליה חדה. באוקטובר, רק 8% מכלל ההרוגים מאלימות פנימית היה כתוצאה מהתנגשויות בין הפלגים הפלסטיניים (2 מתוך 24) ואילו בנובמבר נתון זה רשם עלייה חדה לכדי 83% (10 מתוך 12).

למרות העלייה במספר ההרוגים כתוצאה ישירה מהסכסוך בחמש נפות של הגדה המערבית (ג'נין, טובאס, טולכרם, רמאללה ובית לחם) הרי שסה"כ ההרוגים ירד ב-16% בהשוואה לאוקטובר. בניגוד לכך, נרשמה עליה של 48% במספר הפציעות כתוצאה מאלימות פנימית; עליה זאת נרשמה גם בגדה המערבית וגם ברצועת עזה והיא מוסברת באופן כללי בכך שחל גידול של פי 16 במספר הנפגעים מאלימות פנימית בגדה המערבית בהשוואה לחודש הקודם (62 לעומת 4).

מתנחל ישראלי אחד נהרג בחודש נובמבר בנפת קלקיליה לאחר שחמוש פלסטיני פתח באש לעבר הרכב בו נסע. שני חיילי צה"ל (אחד בגדה המערבית ואחד ברצועת עזה) וארבעה ישראלים נוספים נפצעו בתקריות של ידוי אבנים. סה"כ הישראלים שנפצעו בשנת 2007 עומד על 302 כאשר 62% מהפצועים היו חיילי צה"ל.

הגנה על ילדים

ילדים מתחת לגיל 18 ממשיכים להוות קורבנות של הסכסוך הישראלי-פלסטיני והקונפליקט הפנימי בחברה הפלסטינית. החלטת מועצת הבטחון של האו"ם 1612 שהתקבלה ב-26 ביולי 2005 קובעת במפורש את הצורך להגן על ילדים במצבי קונפליקט מזויין. המדדים בפרק זה בדו"ח משמשים לניטור זכאותם של ילדים להגנה, כפי שהדבר נקבע בהחלטה.

שלושה ילדים פלסטינים נהרגו בחודש נובמבר, ונתון זה נמוך באופן משמעותי מהממוצע החודשי לשנת 2007 העומד על 8 נפגעים (הרוגים) בקרב ילדים. שניים מהילדים (בגילאי 14 ו-15) נהרגו על ידי חיילי צה"ל כשהתקרבו לגדר המערכת בסמוך למחנה אל-בוריג' ברצועת עזה. ילד אחד נהרג בעת עימותים מזויינים בים חמושים מתומכי הפתח ואנשי הבטחון הביצועי המזוהה עם החמאס (ESF) בעת עצרת זיכרון לציון יום השנה השלישי

למותו של הנשיא הפלסטיני הקודם יאסר ערפאת בעיר עזה. מתחילת השנה נהרגו 91 ילדים פלסטינים, 81% מהם נהרגו ברצועת עזה. לא נהרגו ילדים ישראלים בשנת 2007.

ילדים במעצר

נכון ל-30 בנובמבר 2007, נמצאו בבתי כלא ומעצר ובמרכזי חקירה ישראלים 324 ילדים פלסטינים. בנוסף, 13 ילדים פלסטינים מוחזקים במעצר מנהלי, מבלי שוגשו נגדם כתבי אישום. 27 מתוך הילדים (8%) הנם מתחת לגיל 16. בקרב העצורים גם שתי בנות. הממוצע החודשי של ילדים עצורים ממשיך לעמוד על 360, בקרוב. (פרטים נוספים וטבלאות נתונים ראו בנוסח האנגלי המלא)

תנאים סוציו-אקונומיים

אבטלה, עוני ושינויים חברתיים-תרבותיים

סוכנות אונר"א קבלה לידיה תוך פחות משלושה חודשים 300 פניות חדשות לקבלת אבטחת הכנסה (סיוע במזומנים) מתושבי מחנה עסכר. עם בוא החורף משפחות רבות אינן יכולות להרשות לעצמן את עלויות החימום בשל עלית מחירי הדלק, וגם לא רכישת מוצרים בסיסיים כגון שמיכות וביגוד חם.

הצבת השוטרים הפלסטינים ברחבי העיר שכם השפיעה לרעה על פעילותם והכנסותיהם של רוכלים אשר פעילותם בצידי הדרכים במרכז העיר הוגבלה. האבטלה הרווחת בעיר שכם מאלצת רבים מתושביה להגר באופן עונתי וזמני לאיזורים החקלאיים של הגדה המערבית (נפות קלקיליה ויריחו). עובדי אונר"א רשמו לפנייהם כי נשים רבות עובדות כעת הרחק ממקום מגוריהן, לעיתים אף מחוץ לעיר שכם, תוך שהן שוהות כל השבוע הרחק מהמשפחה. תופעה זאת לא היתה נפוצה בעבר.

מקרים של הגירה פנימית ניצפו גם ברמאללה, שם ניתן למצוא, באופן יחסי, הזדמנויות תעסוקה רבות יותר. פליטים מצפון הגדה המערבית ופלסטינים מרוששים עוברים להתגורר במחנה קלנדיה בתנאי דיור ירודים, חסרי תנאים היגייניים. הסיבה לכך היא העלות הזולה של המגורים הדלים, והסיכוי למצוא עבודה באיזור בשל הקרבה למחסום קלנדיה. עובדי אונר"א מדווחים גם על מספר חסר תקדים של פניות מצד בחורים צעירים במחנות הפליטים בשכם להנפקת תעודות פליט רשמית, במטרה לאפשר להם להגר לצפון אירופה. (פרטים נוספים בנוסח האנגלי המלא)

התלות בתעסוקה במגזר הציבורי (הרש"פ) גברה

160,000 שכירים בגדה המערבית וברצועת עזה מועסקים על ידי הרש"פ:

- 22.9% מכלל המועסקים במשק בגדה ובעזה הנם עובדי רש"פ
- 16.3% מכלל המועסקים במשק בגדה המערבית הנם עובדי רש"פ
- 36.1% מכלל המועסקים במשק ברצועת עזה הנם עובדי רש"פ

העוני העמיק בקרב עובדי הרש"פ בשנה האחרונה. על פי סקר עמדות ותפיסות שנערך על ידי אוניברסיטת ג'נבה, העוני בקרב עובדי הרש"פ עלה מ-46% (שעור נתפס) במאי 2006 ל-59% (שעור נתפס) במאי 2007.

המקור: סקר כוח העבודה של הפלמ"ס, רבעון 2 2007

נתוני עוני מבוססי צריכה* (פלמ"ס)

השנה	בגדה המערבית	ברצועת עזה	בגדה וברצועה
1998	14.5%	33%	20.3%
2001	16.2%	41.9%	23.6%
2003	30.9%	44.7%	35.5%
2004	19.8%	37.2%	25.6%
2005	22.3%	43.7%	29.5%
2006	24%	50.7%	30.8%

* עוני יכול להיות מוגדר על בסיס צריכה או הכנסה. לצורך הבהרה ראו פרק "הגדרות", הערה מס' 25.

בריאות

זמינות תרופות ברצועת עזה (WHO ו- UNICEF)

זמינות התרופות בבתי המרקחת המרכזיים ברצועה השתפרה. מספר התרופות במלאי אפס⁴ ירד בחודש נובמבר ל-84 מתוך רשימת 416 התרופות החיוניות (ברשימת EDL) בהשוואה ל-91 תרופות שהיו במלאי אפס בחודש אוקטובר 2007. מספר התרופות במלאי של 3 – 1 חודשים נשאר יציב. זמינות האספקה הרפואית בבתי המרקחת המרכזיים ברצועה השתפרה אף היא. מספר פריטי הציוד הרפואי שבמלאי אפס ירד ל-157 בהשוואה ל-188 באוקטובר. ואולם, מספר פריטי הציוד הרפואי במלאי 3 – 1 חודשים גדל ל-157 פריטים בנובמבר, לעומת 114 בחודש אוקטובר. נרשם מחסור במספר תרופות בבתי מרקחת של המרפאות הראשוניות בקהילה (PHC) של משרד הבריאות הפלסטיני (MoH). תרופות אלה כוללות תרופות פסיכיאטריות, אנטיביוטיקה לילדים ותרופות למחלות כרוניות כגון תרופות לחולי סכרת ויתר לחץ דם, מחלות לב, ואי תפקוד בלוטת יתרת התריס. בבתי החולים נרשמו חסרים בתרופות לטיפול אונקולוגי, זירוז לידה, מוצרי דם ותרופות הרדמה.⁵

תוכניות לקידום הבריאות מטעם אירגונים בינלאומיים

אירגוני סיוע בינלאומיים פתחו בשורת מבצעים לקידום בריאות הציבור. אירגון הבריאות העולמי (WHO) חילק לעובדי בריאות כלים לעריכת מעקב תזונתי בילדי בתי הספר. יוניצף, אירגון הבריאות העולמי ומשרד הבריאות הפלסטיני פתחו במבצע נרחב להכשרת אחיות שתעסוקנה בעידוד הנקה והטמעת אסטרטגיות הזנה בריאה בתינוקות וילדים. אירגון UNFPA ערך מבצע הסברתי נרחב בנושא אלימות נגד נשים. המבצע התנהל במהלך 16 ימים מסוף נובמבר ועד תחילת דצמבר בכל רחבי הרצועה, במטרה לעורר מודעות לנושא אלימות נגד נשים ובמטרה להקים קואליציה של אירגונים חברתיים למאבק בתופעה. (פרטים נוספים בנוסח האנגלי המלא)

מזון וחקלאות

סקרי השוק שנערכו על ידי תוכנית המזון העולמית ברחבי הגדה המערבית וברצועת עזה מצאו כי ככלל לא קיים מחסור במוצרי יסוד בשווקים, למרות שנרשם מחסור נקודתי במוצרים מסויימים בשווקי הרצועה (מוצרי חלב טריים, שמן בישול). עם זאת, נרשמו עלייות מחירים

משמעותיות בסל המוצרים הבסיסי. מחירו של סל המוצרים הבסיסי רשם עליה של 73% בגדה המערבית ו-26% ברצועת עזה, בהשוואה לנובמבר 2006. מחירו של סל מוצרים לצרכן המכיל את שבעת מוצרי היסוד (קמח, סוכר, אורז, שמן בישול, ומיני קיטניות) עומד על 264 ש"ח ועל 207 ש"ח בגדה המערבית וברצועת עזה, בהתאמה. המוצרים שרשמו את העליה החדה ביותר הם חיטה (+98%), שמן זית (+53%) שמן בישול (+32%) בגדה המערבית וקמח חיטה (+47%) חומוס (+26%) ושמן בישול (+21%) ברצועת עזה.

בחודש נובמבר נתפסה דגה במשקל 135 טון במימי רצועת עזה, בהשוואה ל-149.1 טון דגה באוקטובר השנה ו-130 טון באוקטובר אשתקד. הכדאיות הכלכלית של ענף הדיג הולכת ונשחקת בשל הגבלת טווח הדיג על ידי ישראל ל-3-4 מיילים ימיים מהחוף, התייקרות התשומות והקושי להשיג חלק מחומרי הגלם הדרושים לדיג בשל הגבלות היבוא שהטילה ישראל על הרצועה. בנוסף, יצוא כל סוגי הדגה לישראל ולגדה המערבית, כולל סוגי הדגים היקרים והאיכותיים, הופסק כליל מאז יוני 2007 והדבר גרם להפסדים גדולים לדייגים. ההפסדים מוערכים באובדן יצוא בהיקף של כשני טון ובעלות של כ-32,000 דולר ליום.

תצפיות שדה מרצועת עזה

סקרי שוק ברצועה מצביעים על כך שקמעונאיים ממשיכים למכור מוצרי מזון בהקפה למרות עיכובים בתשלום חובות ולעיתים אי תשלום החוב. בנוסף לכך, במטרה לשמר במעט את כוח הקניה של הלקוחות, הקמעונאיים נוטים לספוג חלקית את עליות המחירים והדבר מקטין את רווחיהם.

מחירו של בשר טרי ירד מ-44 ש"ל לק"ג בתחילת נובמבר ל-39 ש"ח לק"ג בסוף החודש כתוצאה מיבוא בקר לרצועה. מחירי מיני בשר טרי עדיין גבוהים ב-28% לעומת המחירים לפני יוני 2007.

בנוסף, סקרי השוק הצביעו על מחסור במוצרי ניקיון והיגיינה, משקאות קלים וקפה שחור.

מים ותברואה

לא נרשמו שינויים משמעותיים בצריכת המים לנפש ברצועה ובגדה.

צמצום אספקת הדלק והפסקות החשמל ברצועת עזה והשפעתם על משק המים

צמצום אספקת החשמל לרצועה, שכבר כעת איננה אמינה, משבשת גם את אספקת המים לאוכלוסייה יוצרת סכנה ממשית של מחסור במים. יכותלה של חברת המים של רצועת עזה (ה-CMWU) לספק מים לאוכלוסייה תלויה במידה רבה באספקה שוטפת של סולר להפקת חשמל באמצעות מחוללים, המספקים את החשמל הדרוש להפעלת משאבות של 165 בארות, 33 תחנות שאיבה ושלושה מתקנים של טיפול בשפכים. ההשענות הגבוהה על מחוללים לצורך אספקת חשמל שוטפת נובעת במידה רבה מהפסקות החשמל התדירות והיומיומיות המתרחשות ברצועה. כתוצאה מצמצום אספקת הדלק לרצועה, חברת המים נאלצת לחלק את כמויות הדלק המוגבלות העומדות לרשותה על פי סדרי עדיפויות. תפעולן של 8 בארות ברחבי הרצועה הושפע לרעה עקב מחסור בדלק ובחלקי חילוף למחוללים. בארות אלה מספקות מים לכ-243,500 בני אדם שנותרו ללא גישה מספקת למים. באיזורים אלה, התושבים העניים ביותר, שאין ידם משגת לרכוש מים מספקים פרטיים, נאלצו לשנות את דפוסי ההיגיינה והשימוש במים לצורכי תזונה. משפחות החלו לשלוח את ילדיהן להביא מים מהשכנים, להתרחץ לעיתים רחוקות יותר ולקחת את הכביסה לבתי קרובים.

השפעת הסגר על מיזמים של מים ושל טיפול בשפכים ובאשפה מוצקה ברצועת עזה שלטונות ישראל לא העניקו היתר להכנסת רשימה ארוכה של חומרי גלם וחלקי חילוף הדרושים להמשך העבודה במיזמים של פיתוח רשת המים ושל טיפול בשפכים ברצועה, מאז חודש יולי. חברת המים של רצועת עזה (ה-CMWU) זקוקה באופן הדחוף ביותר לחידוש

המלאי החסר של צינורות, שסתומים, משאבות מים ושפכים, וחלקי חילוף אלקטרו-מכניים. המחסור בציוד זה הביא להפסקת העבודות בפרוייקטים של מים ותברואה יש לכך השפעה שלילית ביותר על חייהם של 1.1 מיליון בני אדם ברצועה.

התחזוקה הלקויה של הציוד הדרוש לאיסוף אשפה מוצקה, עקב מספר גורמים ביניהם הסגר והמחסור בחלקי חילוף, הביאה לידי כך שנוצר צורך להחליף כ- 40% ממשאיות האשפה של עיריית עזה ועוד כ-600 מיכלים לאיסוף אשפה מוצקה. שניים מארבעת אתרי הטמנת הפסולת המרכזיים קרובים לקו הירוק ולא יזור שבו קיימת פעילות לוחמתית תדירה של צה"ל. כתוצאה מכך, נוטים לזרוק האשפה המוצקה במקומות אחרים שלא נועדו לכך והדבר יוצר סיכונים בריאותיים.

(פרטים נוספים ראו בדו"ח המלא בשפה האנגלית)

מקורות ורציונאל

שלושה גורמים חברו יחד ותרמו להיווצרות המשבר ההומניטרי בשטחים הכבושים: 1. העדר הגנה על אזרחים והתגברות האלימות. 2. החמרת ההגבלות על התנועה בשטחים הכבושים ו-3. המשבר הפיננסי והמוסדי שפקד את הרשות הפלסטינית (רש"פ) בעיקבות ניצחונה של תנועת החמאס בבחירות למועצה המחוקקת הפלסטינית (PLC) שנערכו בינואר 2006. משבר זה הסתיים ביוני 2007 אך אותותיו עדיין ניכרים.

אירגון OCHA עוקב משנת 2002 אחר ההתפתחויות בשטחים הכבושים ומדווח מדי חודש על נושאים של הגנה על אזרחים והגבלות התנועה בשטחים הכבושים. ואולם, בעיקבות ההידרדרות הנמשכת במצב ההומניטרי בשטחים הכבושים, חברו יחד מספר סוכנויות של האו"ם ואירגונים לא ממשלתיים שהשתתפו בפניה המושלבת לגיוס תרומות (CAP) 2006 והפיקו יחדיו את **המעקב ההומניטרי**. זהו פירסום חודשי ובו מעקב שיטתי אחר ההתפתחויות בשטח, תוך התמקדות במדדים ההומניטריים עיקריים בסקטורים הבאים: הגנה על אזרחים, הגנה על ילדים, תנאים סוציו-אקונומיים, בריאות, כולל תמיכה פסיכו-סוציאלית, בטחון במזון, חקלאות, חינוך, מים ותברואה. דיווח זה כולל גם מידע על הגבלות תנועה וחופש גישה ההומניטרי ומעקב אחרי התחייבויות ברטיני משנת 2002. (התחייבויות שנתנה ממשלת ישראל לשליחת מזכ"ל האו"ם שבקרה באיזור ב- 2002 וענין הבטחת עקרונות ההגנה על אזרחים והבטחת גישה הומניטרית).

המעקב ההומניטרי הנוכחי מסתמך על החלטות מועצת הבטחון, ההכרזה האוניברסאלית על זכויות האדם, ההחוק ההומניטרי הבינלאומי (IHL) והסכם המעברים (AMA) ושואב מהם את הסטנדרטים לניטור מדדי ההגנה, הגישה וחופש התנועה. המגזרים השונים קבעו את העקרונות ההומניטריים המקובלים כנקודת התייחסות התחלתית ופתחו מדדים שבאמצעותם ניתן לאמוד את המצב ההומניטרי במצב של קונפליקט ממושך ומתמשך, כמו זה השורר בשטחים הכבושים. (ראו הגדרת המדדים בסעיף "הגדרת מושגים בטבלאות").

המעקב ההומניטרי משתמש בשילוב של מדדים הומניטריים, בתצפיות שדה מאוששות, ובדיווחים ממקורות מוסמכים על המצב הסוציו-אקונומי וההומניטרי השורר בשטחים הכבושים, על מנת לנתח באמצעותם את המצב. בכוחן של שיטות מגוונות אלה לספק נקודות מבט שונות על המצב השורר בשטחים. המדדים ההומניטריים חושפים שינויים בטווח הרחוק יותר, כמו גם הסתמנות של מגמות חדשות מדי חודש. תצפיות השדה ממחישות סימנים של מתח שעשוי להצביע על שינויים עתידיים. הדו"חות מספקים מידע ספציפי בנושאים ממוקדים או מתארים את התמונה הרחבה יותר על הנעשה בשטחים הכבושים.

הגדרות

הגנה על אזרחים

1. מספר הנפגעים הפלסטינים והישראלים (הרוגים ופצועים) כתוצאה ישירה מהסכסוך. המקור: OCHA. הנפגעים הנכללים בנתונים אלה כוללים את כלל הנפגעים כתוצאה ישירה מהסכסוך עם ישראל וכיבוש השטחים על ידה, כולל מבצעים צבאיים, הפגזות ארטילריה, מבצעי חיפוש ומעצר, הפגנות נגד הגדר, חיסולים ממוקדים, אלימות מתנחלים וכו'. הנתונים אינם כוללים נפגעים באירועים הקשורים לסכסוך בעקיפין, כגון נפגעים מהתפוצצות עצמים לא מזוהים (נפל תחמושת) וארועים שנסיבותיהם אינן ברורות או שהן שנויות במחלוקת. הנתונים מתייחסים לכלל הנפגעים, בכל הגילאים ומשני המינים גם יחד.
2. מספר הנפגעים הפלסטינים כתוצאה מאלימות פנימית. המקור: OCHA. על הנפגעים הכלולים בקטגוריה זו נמנים קורבנות מעשי איבה בין הפלגים הפלסטיניים היריבים, מאבקים בין משפחות, הפגנות פנימיות, (הקשורות לעימות/כיבוש) וכן ירי באנשים החשודים בשיתוף פעולה עם ישראל. הדיווח השיטתי על אירועים אלה החל במאי 2006 והנתונים המתייחסים לתקופות קודמות אינם מלאים.
3. מספר מבצעי החיפוש והמעצר, מספר המעצרים והעיכובים לחקירה. המקור: OCHA. מדדים אלה מתייחסים לפעולות המבוצעות על ידי כוחות הבטחון הישראליים ושבמהלכם מתבצעים חיפושים בבתי התושבים. מאז ההתנתקות החד-צדדית של ישראל מרצועת עזה, מרביתן של פעולות אלה מתבצעות בערי ובכפרי הגדה המערבית ובמהלכן מתבצעים לעיתים קרובות מעצרים. עיכוב לחקירה (ללא מעצר) נמשך בדרך כלל ימים מספר, אבל ניתן להאריך את משך העיכוב לשלושה חודשים ואף יותר.

הגנה על ילדים

4. מספר הילדים הפלסטינים שנהרגו כתוצאה ישירה מהסכסוך. המקור: OCHA. מדד זה משמש לניטור החלטת מועצת הבטחון של האו"ם מס' 1612, שהתקבלה ב-26 ביולי 2005 ומתייחסת להגנה על ילדים בסכסוכים מזוינים. ילדים נפגעים ונהרגים בתקריות הקשורות ישירות לסכסוך והכיבוש. הנתונים כוללים ילדים שנהרגו בעת מבצעים של צה"ל, הפגזות ארטילריה, מבצעי חיפוש ומעצר, הפגנות נגד הגדר, חיסולים ממוקדים, אלימות מתנחלים וכו'.
5. מספר הילדים הפלסטינים שנפצעו כתוצאה ישירה מהסכסוך. המקור: OCHA. מדד זה משמש לניטור החלטת מועצת הבטחון של האו"ם מס' 1612. ילדים נפצעים בתקריות הקשורות ישירות לסכסוך והכיבוש. הנתונים כוללים ילדים שנהרגו בעת מבצעים של צה"ל, הפגזות ארטילריה, מבצעי חיפוש ומעצר, הפגנות נגד הגדר, חיסולים ממוקדים, אלימות מתנחלים וכו'.
6. מספר הילדים ישראלים שנהרגו כתוצאה ישירה מהסכסוך. המקור: OCHA. מדד זה משמש לניטור החלטת מועצת הבטחון של האו"ם מס' 1612.
7. מספר הילדים ישראלים שנפצעו כתוצאה ישירה מהסכסוך. המקור: OCHA. מדד זה משמש לניטור החלטת מועצת הבטחון של האו"ם מס' 1612.
8. מספר הילדים הפלסטינים שנהרגו כתוצאה עקיפה מהסכסוך. אלה הם ילדים שנהרגו בתקריות הקשורות בעקיפין לסכסוך ולכיבוש, כגון התפוצצות עצמים לא מזוהים (נפל תחמושת), תאונות דרכים בשטחים בהן מעורבים כלי רכב ישראלים, התפוצצות רקטות מתוצרת מקומית (קסאמים), מוות בבתי כלא, מוות ממחלה כאשר סביר להניח שהמוות אירע בשל התנאים הרפואיים השרורים בעת מבצע צבאי או כאשר הגישה לקבלת טיפול רפואי נמנעה.
9. מספר הילדים הפלסטינים שנהרגו כתוצאה מאלימות פנים פלסטינית. המקור: OCHA. מדד זה משמש לניטור החלטת מועצת הבטחון של האו"ם מס' 1612. ילדים נהרגים בתקריות כתוצאה של מאבקים בין הפלגים או בין משפחות, הפגנות פנימיות (הקשורות לעימות/כיבוש) וכן ירי באנשים החשודים בשיתוף פעולה עם ישראל. הדיווח השיטתי על אירועים אלה החל במאי 2006 ונתונים המתייחסים לתקופות קודמות אינם מלאים. הנתונים אינם כוללים את מספר הילדים שנהרגו כתוצאה מרשלנות בטיפול בחומרי נפץ.
10. מספר הילדים הפלסטינים המוחזקים במעצר על ידי הרשויות הישראליות. המקור: DCI, מ-1 בינואר 2007. מדד זה משקף את הרמה הכללית של המתיחות בגדה המערבית. אמנת האו"ם לזכויות הילד קובעת כי שלילת חופש מילדים צריכה להיות בחזקת המוצא האחרון ולפרק הזמן הקצר ביותר.

אלימות ורכוש פרטי

11. תקריות בהן מעורבים מתנחלים. המקור: OCHA. מדד זה מצביע על רמת המתח השורר בין פלסטינים ומתנחלים בגדה המערבית. תקרית היא אירוע שבמהלכו מתבצעת פעולה אלימה על ידי מתנחל כנגד פלסטיני או להפך, או כנגד זר המתגורר בקהילה פלסטינית (כגון משקיפים בינלאומיים) והיכול להסתיים במוות או בפציעה, אך לא בהכרח. בפעולה האלימה יכולה להיות מעורבת מכונית – ידוי אבנים במכונית נוסעת או נהיגה פרועה ברכב באופן שמסכן עוברי אורח כל צורה של התגרות כגון הפחדה או איום פיזי, ידוי אבנים, מרדף אחרי בני אדם מבלי לגרום לנפגעים. תקרית הקשורה ברכוש, נזק לבית פרטי, אדמה, מקנה, וכדומה וכל תקרית שמהלכה מתבצעת השגת גבול או כניסה

- לשטח פרטי. מדדים אלה מתייחסים גם לתקריות בהן צה"ל סוגר שטח מסויים לכניסת פלסטיני בשל נוכחות או פעילות מתנחלים במקום.
12. מספר רקטות הקסאם מתוצרת עצמית, פגזי ארטילריה של צה"ל ותקיפות חיל האוויר הישראלי ברצועת עזה וממנה. המקור: MCHA בעיר עזה, בהסתמך על נתונים משניים המספקים על ידי אונר"א ומשרד הקישור הפלסטיני. מדדים אלה מצביעים על מגמות ועל רמת הסכסוך ברצועת עזה. הנתונים כוללים רקטות קסאם שנורו מהרצועה לעבר ישראל אך התפוצצו בשטחה.
13. לפני יולי 2007 הנתונים אודות ירי פצצות מרגמה התייחסו למספר הפצמ"רים שנורו לעבר יחידות צה"ל ברצועה. מאז יולי 2007 מתבצע פילוח של נתון זה.
14. מספר המבנים שצה"ל הרס בגדה המערבית וברצועת עזה. המקור: OCHA. מבנה נחשב להרוס כאשר הוא נהרס לחלוטין, ניזוק ללא תקנה באופן כזה שיש צורך להרוס אותו עד היסוד לפני שניתן להתחיל בפעולות שיקוף המספר כולל מבנים שנהרסו בידי בעליהם עקב קבלת צו הריסה מהשלטונות הישראליים. מרבית הריסות המבנים מתבצעות כאשר למבנה אין, לכאורה, רישון בנייה תקף, חלק מההריסות מתבצעות בעת פעילות צבאית ואחרות בשל בניית הגדר. ברצועת עזה מרבית ההריסות מתבצעות בעת תקיפה של חיל האוויר הישראלי או בעת פלישה קרקעית. מבנה מיושב הוא מבנה שבו מתגוררים בני אדם, או חוסים בו זמנית לצרכים עונתיים, כמו למשל בעונת קטיף הזיתים.

גישה וחופש תנועה

15. מכשולים פיזיים של צה"ל בגדה המערבית. המקור: OCHA. תנועת הפלסטינים בגדה המערבית מוגבלת על ידי סדרת מכשולים פיזיים כגון מחסומים, חסימות דרכים (באמצעות קוביות בטון), תעלות, תלי עפר וכדומה. מחסומי פתע משבשים עוד יותר את חופש התנועה בהיותם מוצבים בשעות שיא בתנועה, בשעות הבוקר ולפנות ערב. עיכובים של יותר משעה נרשמים בדרך כלל במחסומים ניידים ובשל טבעם הלא צפוי מתקשים הפלסטינים לתכנן את נסיעותיהם. אירועי עוצר המתחילים בחודש מסויים וממשיכים גם בחודש שאחריו נספרות כתקרית אחת. ב-2007 היו שלוש תקריות מעין אלה.
16. עוצר המוטל על ידי צה"ל - המקור: OCHA. משך העוצר נספר פעם אחת עבור כל אירוע. עוצר המוטל על מספר שכונות בעת ובעונה אחת נספר כאירוע אחד. עוצר המוסר ומוטל שנית באותו יום נספר כשתי תקריות. אירוע עוצר אחד יכול להמשך מספר ימים.
17. תקריות גישה המדווחות על ידי אירגונים בינלאומיים. המקור: טופסי דיווח של ACIS הנאספים על עדי עובדי OCHA ו-UNRWA בגדה המערבית וברצועת עזה. החלטת מועצת הבטחון 1405 שהתקבלה ב-2002 מדגישה את "הדחיפות והחיוניות של גישה חופשית לאירגונים הומניטריים ואירגוני בריאות עבור האוכלוסיה האזרחית הפלסטינית". בנוסף, ממשלת ישראל התחייבה "לסייע לפעולתם השוטפת של אירגוני הסיוע הבינלאומיים..." (התחייבות ברטיני, 2002). בשיחות בין UNSCO וגורמים צבאיים ישראליים סוכם כי אנשי אירגונים בינלאומיים לא אמורים להמתין במעבר ארז יותר מ-20 דקות.
18. תקריות עם אמבולנסים - עיכוב ומניע גישה בגדה המערבית ותנועה לצרכים רפואיים מרצועת עזה. המקור: הסהר האדום הפלסטיני (PRCS) ואירגון הבריאות העולמי WHO. התקריות דווחו על ידי צוותי הסהר האדום הפלסטיני במחסומים בגדה המערבית. רק תקריות בהן נוצר עיכוב של למעלה מ-30 דקות מדווחות. חולים בעלי הפניות רפואיות מטעם משרד הבריאות הפלסטיני, הזקוקים לטיפול רפואי מחוץ לרצועת עזה, נדרשים לנסוע לגדה המערבית, כולל ירושלים המזרחית או לישראל, דרך מעבר ארז. חולים הזקוקים לטיפול רפואי בחו"ל נדרשים לצאת את הרצועה דרך מעבר רפיח. חולים המבקשים להיכנס לישראל או לעבור דרכה לגדה או לירדן נדרשים לקבל היתרים מהשלטונות הישראליים.
19. גישה חיצונית אל ומהשטחים הכבושים - ימי סגר. המקור: משרד העבודה הפלסטיני, דוחות סגר, דו"ח מעקב דו-שבועי של OCHA אחר יישום הסכם המעברים (AMA). ימי סגר הם ימים בהם תושבי הגדה המערבית אינם יכולים להיכנס לירושלים או לישראל, ללא קשר להיתרים התקפים שבידיהם. בדרך כלל איסור זה איננו חל על עובדי אירגונים בינלאומיים, צוותים רפואיים, מקרים הומניטריים ועל פלסטינים מהגדה הבאים להתדיין בבתי משפט ישראליים. ברצועת עזה ימי הסגר הם ימים בהם מעבר ארז סגור בפני פלסטינים, כמדווח בדוחות AMA הדו-שבועיים.
20. תנועת אנשים אל ומחוץ לרצועת עזה - ממוצע יומי. המקור: משרד OCHA בעיר עזה; משטרת הדרוכים והגבולות של הרש"פ (הרשות הפלסטינית); צוות הסיוע האירופי במעבר הגבול רפיח (EU BAM). שלטונות ישראל מפקחים מרחוק על העוברים ושבים במעבר רפיח ובסמכותם למנוע מעבר של אנשים מצד לצד. מעבר רפיח איננו יכול לתפקד ללא נוכחות צוות ה-EU BAM התלוי במעבר כרם שלום הנמצא בשליטה ישראלית על מנת להגיע לרפיח.
21. תפעול מעברי הרצועה - אחוז הימים בהם פועלים המעברים (מכלל הימים המתוכננים לעבודה, לא כולל שבתונים). המקור: דו"ח מעקב דו-שבועי ליישום AMA 1. מעבר קרני מתוכנן לפעול ששה ימים בשבוע; 2. מעבר סופה מתוכנן לפעול חמישה ימים ולעיתים הוא פועל יום נוסף על מנת לאפשר הכנסת סחורות אחרות מלבד חצץ. 3. צינור הדלק נחל עוז מתוכנן לעבוד ששה ימים בשבוע.
22. תנועת סחורות במעבר קרני - ממוצע יומי. המקור: דו"ח מעקב דו-שבועי ליישום AMA. הממוצע היומי של משאיות מטען העוברות בקרני מחושב על בסיס מספר ימי התפעול המתוכננים. מעבר קרני

הנו המעבר המסחרי העיקרי לצורך יבוא ויצוא סחורות אל ומחוץ לרצועה וכן עבור יבוא הומניטרי. על פי הסכם המעברים (AMA) שנחתם בין ממשלת ישראל והרש"פ בנובמבר 2005, לפחות 150 משאיות יצאו היו צריכות לצאת את הרצועה מדי יום בשנת 2006 ומספר זה היה אמור להגיע ל-400 משאיות יצאו ליום עד 31 בדצמבר 2006.

23. יבוא אחר לרצועת עזה – סה"כ. המקור: UNSCO. מדד זה משקף את סה"כ מטעני היבוא החודשיים של חצץ (דרך מעבר סופה) ודלק (דרך צינור הדלק בנחל עוז) אל תוך הרצועה.

תנאים סוציו-אקונומיים

24. שיעור האבטלה – "הגדרה מקלה". המקור: סקר כוח העבודה של הלשכה המרכזית הפלסטינית לסטטיסטיקה (פלמ"ס - PCBS). בהקשר של סכסוך מתמשך, הגדרה סטנדרטית של אבטלה (המתייחסת לסך כל המובטלים מבקשי העבודה בפועל במשק) עלולה להיות לא מדויקת ולא משקפת את המצב לאשורו מאחר ומספר ניכר של עובדים מובטלים חדלו זה כבר לחפש עבודה. לפיכך, אנו מיישמים "הגדרה מקלה" של האבטלה, על ידי הוספת מספר האנשים המובטלים, אף שכרגע הם אינם נמנים על מבקשי העבודה האקטיביים ("לא פעילים") לסך כל האנשים המובטלים (והמחפשים עבודה) על פי הסטנדרטים והקריטריונים של אירגון העבודה הבינלאומי (ILO).
25. משקי בית החיים בעוני – מבוסס צריכה. המקור: פלמ"ס. קו העוני מציין רמת הכנסה שמתחתיה יתקשה האדם לרכוש את המוצרים והמצרכים הדרושים למחייתו. קו העוני הפלסטיני הרשמי (קו יחסי) מתבסס על הצריכה הממוצעת של מצרכים חיוניים (מזון, ביגוד, דיור, אספקה שוטפת לצרכי משק הבית, מוצרי טיפוח אישי והיגיינה, תחבורה וחינוך) על ידי משפחה בת שש נפשות. לרבעון השני (Q2) של שנת 2006, מעריך הפלמ"ס כי קו העוני הפלסטיני עומד על 2,143 ש"ח. העוני המרוד / העמוק מחושב באופן שיקלול תקציב עבור מזון, ביגוד ודיור עבור משפחת בת 6 נפשות והוא עומד על 1,732 ש"ח בשנת 2005 (המקור: פלמ"ס). נתוני הפלמ"ס אינם מאפשרים להפריד נתונים אלה עבור הגדה המערבית ורצועת עזה.
26. מספר הפלסטינים המועסקים בישראל ובהתנחלויות: המקור: סקר כוח העבודה של הפלמ"ס. בשנת 2000, כ-146,000 פלסטינים תושבי השטחים הכבושים הועסקו בישראל ובהתנחלויות. נתון זה מהווה כ-3% מכוח העבודה הפלסטיני ומראה עד כמה חשובה לפלסטינים גישה לשוק העבודה בישראל.
27. יחס התלות הכלכלית. המקור: סקר כוח העבודה של הפלמ"ס. גודל האוכלוסיה (מספר התושבים) חלקי מספר המועסקים. ככל שהיחס גדול יותר כך גדלה התלות של האוכלוסיה המובטלת בזו המועסקת.
28. מדד המחירים לצרכן (CPI) - מודד שינויים במחירים לצרכן של סחורות ושירותים בפרקי זמן נתונים, ומספק מידע על גובה האינפלציה. המקור: פלמ"ס, דו"ח מדד המחירים לצרכן, רבעוני ושנתי, זמין משנת 1996.
29. שכר יומי. המקור: סקר כוח העבודה של הפלמ"ס. סה"כ השכר היומי נטו המשולם לכלל העובדים במשק חלקי מספר ימי העבודה בתקופה נתונה (הערך החציוני). על מנת לאמוד את כוח הקנייה יש להתייחס אל נתון זה בזיקה לשינויים במדד המחירים לצרכן.

בריאות

30. מספר הביקורים ברפואה ראשונית, על פי נותן השירות. המקור: מנהלת הרפואה הראשונית (PHC); המחלקה למרפאות לאם וילד; מחלקת האפידמיולוגיה של UNRWA (שירות חינוך). הנתונים נאספו על ידי אירגון הבריאות העולמי (WHO). מספר הביקורים ברפואה ראשונית על פי נותן השירות מצביע על זמינות השירותים הניתנים במרפאות משרד הבריאות הפלסטיני ו-UNRWA (שירות חינוך) וכן על הזמינות והאופציות לרכישת שירותים פרטיים תמורת תשלום. המדד מראה גם את האופן שבו אילוצים כלכליים עשויים להשפיע על הבחירה בספקי שירותי בריאות. כל נתון חודשי יש להשוות לחודש הקודם וכן לחודש המקביל בשנה הקודמת או שנים קודמות. אירגונים לא ממשלתיים המספקים שירותי בריאות ברצועת עזה כוללים את הסהר האדום הפלסטיני (PRCS) האגודה הפלסטינית לשירותי בריאות (PMRS) ואיגוד עובדי הבריאות (UHCW). אלה הם האירגונים הלא ממשלתיים העיקריים המספקים שירותי בריאות ברצועה.
31. השיעור היחסי של שירות רפואי הניתן על ידי ספקי שירות שונים. המקור: תעודות לידה המוצגות במרפאות הרפואה הראשונית בעת מתן חיסון נגד שחפת (BCG), נרשם ומדווח על ידי WHO. מדד זה מצביע על יכולתו של השירות הציבורי לספק שירותי רפואה מונעת וכן על העומס המוטל על שירותים אלה. כמו כן, הוא מצביע על זמינות של שירותים אלטרנטיביים במגזר הפרטי ועל מידת הפנייה לשירותים פרטיים תמורת תשלום. המדד מצביע על האופן שבו מחסומים פיננסיים משפיעים על הנגישות של אנשים לשירותי בריאות ועל אפשרויות הבחירה של ספקי שירות. כל נתון חודשי יש להשוות לחודש הקודם וכן לחודש המקביל בשנה הקודמת או שנים קודמות.
32. מספר הפריטים הפרמצאוטיים הנמצאים במלאי חסר. המקור: בית המרקחת המרכזי של משרד הבריאות הפלסטיני, מדווח על ידי WHO. 'מלאי חסר' פירושו 'מלאי של פחות מחודש אחד'. ישנם 416 תרופות ו-596 פריטי ציוד מתכלה שצרכים להיות זמינים בכל עת במחסנים המרכזיים במלאי

- המספיק ליותר מ-3 חודשים על מנת להבטיח מענה מספק לצרכים הפרמצאוטיים. מדד זה מצביע על איכות המענה הרפואי כמו גם על היענות התורמים.
33. תת-תזונה בקרב ילדים בגילאי 12 – 9 חודשים ברצועת עזה ו-24 – 0 חודשים בגדה המערבית. המקור: בסיס נתונים חדש של משרד הבריאות הפלסטיני במסגרת דו"ח לאומי על מעקב תזונתי החל מ-יוני 2006 – המדד הוא 2SD. לצורך הערכת אנמיה ברצועת עזה, השתמשו באותו מקור מאז יוני 2006, ואילו לתקופה שבין ינואר ומאי 2006 השתמשו בבסיס הנתונים של המרפאות הראשוניות של משרד הבריאות הפלסטיני. למרות שהנתונים בשני בסיסי הנתונים מתייחסים לילדים בגילאי 12 – 9 חודשים, ונאספו בעת חיסוני החצבת, לא ניתן לזהות מגמות משום שהמתודולוגיה בה השתמשו בעת איסוף הנתונים שונה באורח מהותי בשני בסיסי הנתונים. ואולם, בסיס הנתונים החדש אמור להיות מהימן יותר מקודמו ואמור להצביע על שכיחות מדויקת יותר. בגדה המערבית, הנתונים מבסיס הנתונים החדש עדיין אינם זמינים. כמו כן, מאחר והנתונים בגדה המערבית נאספו במרפאות (ולא בעת החיסונים) הנתונים מייצגים פחות את כלל אוכלוסיית הילדים בגילאי 0-2. תת-משקל הוא המשקל היחסי לגיל והוא עלול להצביע על תת-תזונה חריפה. אנמיה היא חסר בברזל, כאשר רמת ההמוגלובין נמוכה מ- 11 mg / l. ממדים של תת-תזונה משמשים כאותות אזהרה מוקדמת לקראת התכנות של משבר הומניטרי כתוצאה מתזונה לקויה, תנאי חיים קשים ותנאי תברואה ואספקת מים לא נאותים. מדדים אלה מאפשרים לעקוב אחר ההשפעה וההשלכות של משבר כלכלי.
34. מספר הביקורים בשל שלשול קשה בילדי פליטים בגילאי 3 – 0 שנרשמו במרפאות UNRWA. המקור: המחלקה האפידמיולוגית של UNRWA בגדה המערבית וברצועת עזה. מדד זה מאפשר לעקוב אחר המצב התברואתי, האיכות והיעילות של התערבויות סביבתיות. נתונים חודשיים מושווים לנתוני החודשים המקבילים בשנים קודמות במטרה לעקוב אחר דפוסי תחלואה עונתיים.
35. מספר המטופלים החדש במרפאות הקהילתיות לבריאות הנפש, שירותי בריאות הנפש של משרד הבריאות הפלסטיני ומרפאות החוץ של בתי החולים והמרפאה לבריאות הנפש שבניהול GCMHP בעזה ובגדה המערבית. המקור: המחלקה האפידמיולוגית של UNRWA בגדה המערבית וברצועת עזה, משרד הבריאות הפלסטיני, מרכז המידע הפלסטיני לבריאות ומנהלת המרפאות הקהילתיות ברצועת עזה ובגדה המערבית. הנתונים נאספו על ידי WHO. נתון זה מצביע על השפעת המשבר הנוכחי על בריאות הנפש של הפלסטינים וכן נעל איכות השירותים הפסיכו-סוציאליים הזמינים לפלסטינים.

חקלאות

36. תפיסת אדמות מעובדות, יישור אדמות, אדמות מופרות, בדומים – בגדה המערבית וברצועת עזה. מקורות: משרד החקלאות הפלסטיני, הועדות לסיוע חקלאי (PARC), נאסף על ידי FAO. "תפיסת אדמות" מתייחסת לאדמות חקלאיות ציבוריות או פרטיות, הנתפסות על ידי הצבא, מוחרמות או מעוקלות או שנעשות בלתי נגישות לחקלאים פלסטינים מסיבה כלשהי (בניית הגדר, בניית התחליות, כבישים, שטחים צבאיים סגורים וכו'). אדמה מיושרת היא אדמה ציבורית או פרטית שהצבא עקר ממנה את העצים ואת הגידולים, או שמנע את ישובה על ידי פלסטינים (בדרך כלל מסיבות בטחוניות). שטחים אלה נגישים לחקלאים פלסטינים לעיבוד מחודש לאחר ביצוע ה"יישור". האנשים המושפעים הם אלה אשר אדמותיהם נתפסו או יושרו וכתוצאה מכך נפגע מקור פרנסתם חלקית או באורח מלא. "אנשים מושפעים" הם בעלי האדמות בלבד, למרות שמעגל רחב יותר של אנשים נפגע במקרים מעים אלה, למשל פועלים חקלאים וסוחרים. אדמות מופרות או משוקמות הן אדמות שלא שימשו בעבר לחקלאות והפכו לאדמות חקלאיות בזכות תוכניות פיתוח של יזמים פרטיים או אירגונים לא ממשלתיים/האו"ם. על פי רוב אדמות אלה הן אדמות פרטיות.
37. חממות שנהרסו או שוקמו – בגדה המערבית וברצועת עזה. מקורות: משרד החקלאות הפלסטיני, הועדות לסיוע חקלאי (PARC), נאסף על ידי FAO. הריסה משמעותה הרס מוחלט של חממה – המבנה עצמו והאדמה עליה הוקמה החממה. שיקום חממה פירושו הקמה מחדש של החממה על ידי בעליה או ביזמה ובמימון של אירגונים לא ממשלתיים/האו"ם. האנשים המושפעים הם בעלי החממות שמקור פרנסתם ניגדע ועל כן הם הנפגעים.
38. מספר העצים שנהרסו. המקור: FAO, מנהלות משרד החקלאות הפלסטיני. עצים הרוסים הם עצים השייכים לפלסטינים ושנעקרו, נשרפו או ניגדעו על ידי הרשויות הישראליות או על ידי מתנחלים. העצים הם בעיקר עצי זית אך הם יכולים להיות גם עצי פרי שונים (תפוזים, שקדים, אבוקדו וכו') ומהווים מקור הכנסה חשוב לבעליהם. האנשים המושפעים הם אלה המושפעים ישירות מהאובדן, כלומר בעלי המטעים ומשפחותיהם, למרות שמספר האנשים המושפעים גדול בהרבה וכולל גם את בני המשפחה המורחבת ואת העובדים בשכר.
39. תוצרת חקלאית המיוצאת/מיוצאת מהרצועה וממנה – כמויות התוצרת החקלאית, כולל בעלי חיים, המיוצאות ומיוצאות אל הצועה וממנה (הטונות). המקור: משרד החקלאות הפלסטיני, רצועת עזה, המנהלות לשיווק חקלאי.

בטחון במזון

40. מחיר קימעונאי של מוצרי מזון בסיסיים בגדה המערבית, בשקלים חדשים. המקור: תוכנית המזון העולמית של האו"ם (WFP), מערכת לניטור שווקים. סקר מחירי שוק של VAM הינו הכלי העיקרי

- שבאמצעותו רושם ה-WFP את מחירי הסחורות בשווקים המקומיים. המחירים נרשמים בשבוע הראשון בכל חודש בחנויות קמעונאיות בכל הנפות בשטחים הכבושים.
41. המחיר לצרכן של מוצרי מזון בסיסיים ברצועת עזה, בשקלים חדשים. המקור: תוכנית המזון העולמית של האו"ם (WFP), מערכת לניטור שווקים. סקר מחירי שוק של VAM הינו הכלי העיקרי שבאמצעותו רושם ה-WFP את מחירי הסחורות בשווקים המקומיים. המחירים נרשמים בשבוע הראשון בכל חודש מחנויות קמעונאיות בכל הנפות בשטחים הכבושים.
42. זמינות של מוצרים בסיסיים ברצועת עזה. המקור: המשרד הפלסטיני לכלכלה לאומית, נאסף על ידי WFP. מוצרים בסיסיים מתייחסים למוצרי מזון המשווקים על ידי סוחרים בשוק החופשי ונגישים לכלל האוכלוסייה (לא כולל אספקה הומניטרית המחולקת על ידי אירגוני הסיוע למוטבים בלבד). הזמינות של כל פריט מושווית להערכת הכמות היומית הדרושה מכל פריט ופריט על מנת לענות על הצרכים של כלל האוכלוסייה.
43. כמויות המזון המיובאות לרצועת עזה. המקור: Paltrade, נאסף על ידי WFP. סך הכל כמויות המזון המיובאות לרצועה – כולל אספקת מזון מסחרית והומניטרית. זמינות כל פריט מושווית לכמות המוערכת הדרושה מאותו פריט.
44. שלל הדגה ברצועת עזה. המקור: משרד החקלאות הפלסטיני, נאסף על ידי WFP. דגים הם ספקי החלבון מן החי הזמין והזול ביותר ברצועת עזה. בנוסף, הדגים מהווים מקור פרנסה חשוב לדייגים ולבני משפחותיהם. על פי הסכמי אוסלו, לפלסטינים הזכות לדוג במימי הים התיכון במרחק של 20 מילין ימיים מהחוף העזתי. במסגרת הבנות ברטיני, הסכימה ממשלת ישראל להתיר דייג פלסטיני במרחק של 12 מילין ימיים מהחוף. דייגים מורשים כעת לדוג במרחק של 6 מילין ימיים מהחוף, להוציא איזור ברוחב של 1.5 ו-1 מיל ימי מצפון ומדרום בהתאמה.
45. הנתונים הממוצעים לשנת 2006 מתבססים רק על נתונים מ-1 באפריל ועד 31 בדצמבר.

מים ותרואה

46. צריכת מים לאדם ליום – בליטרים – בגדה המערבית. הצריכה הממוצעת של מים לנפש ביום (כולל שימוש ביתי, חקלאי, שימוש לחיות משק בית ואובדן).
47. צריכת מים לאדם ליום – בליטרים – ברצועת עזה. הצריכה הממוצעת של מים לנפש ביום (כולל שימוש ביתי, חקלאי, שימוש לחיות משק בית ואובדן).
48. מחיר של מים במיכלית בגדה המערבית – בשקלים. המחירים נקובים בשקלים במטרה למנוע עיוותים כתוצאה מתנודות תדירות בשער הדולר).
49. מחיר של מים במיכלית ברצועת עזה – בשקלים. המחירים נקובים בשקלים במטרה למנוע עיוותים כתוצאה מתנודות תדירות בשער הדולר).
50. שעור משקי הבית המחוברים לרשת החשמל והמשלמים את חשבונותיהם עבור צריכת המים. נתון זה משקף את אחוז משקי הבית שמהם יכולות הרשויות המקומיות לגבות תשלומים עבור שירותים הניתנים להם.
51. אחוז מהכנסת משקי הבית המוצא על שירותי תברואה.
52. הנתונים הממוצעים לשנת 2006 מתבססים רק על נתונים מ-1 באפריל ועד 31 בדצמבר.
53. כיסוי עלויות של חשבונות מים של מועצות מקומיות ועירויות בגדה המערבית.
54. כיסוי עלויות של חשבונות מים של מועצות מקומיות ועירויות ברצועת עזה.

חינוך

55. מספר בתי הספר בהם שובשו הלימודים לפחות יום אחד – הגדה המערבית. המקור: המשרד הפלסטיני לחינוך ולהשכלה גבוהה, נאסף על ידי UNICEF. מדד זה מצביע על אפשרות הגישה של תלמידים לבתי הספר. "שיבוש מוחלט" [של הלימודים] פירושו כי כל המורים והתלמידים לא הצליחו להגיע לבית הספר ובשל כך היה בית הספר סגור באותו יום. "שיבוש חלקי" פירושו שחלק מהתלמידים /או המורים לא הצליחו להגיע לבית הספר ועל כן לא התקיימו לימודים בחלק מהכיתות.
56. מספר בתי הספר בהם שובשו הלימודים לפחות יום אחד –רצועת עזה. המקור: המשרד הפלסטיני לחינוך ולהשכלה גבוהה, נאסף על ידי UNICEF. מדד זה מצביע על אפשרות הגישה של תלמידים לבתי הספר.

בדו"ח המלא ניתן למצוא נתונים מפורטים במבט חודשי אודות הנושאים הבאים:

- הגנה על אזרחים – מספר ההרוגים והפצועים, ישראלים ופלסטינים כתוצאה ישירה מהסכסוך הישראלי-פלסטיני.
- הגנה על אזרחים – מספר ההרוגים והפצועים פלסטינים כתוצאה מהעימותים הפנימיים בין הפלגים הפלסטיניים.

- הגנה על ילדים – מספר ההרוגים והפצועים, ישראלים ופלסטינים כתוצאה ישירה מהסכסוך הישראלי- פלסטיני וכתוצאה מעימותים פנים פלסטיניים.
- אלימות ופגיעה ברכוש פרטי (אלימות מתנחלים; הריסות בתים)
- גישה וחופש תנועה – המכשולים הפיזיים ומשטר ההגבלות והיתרי התנועה בגדה וברצועה; יישום הסכם המעברים (AMA) ותפקוד המעברים העיקריים ברצועה.
- מצב סוציו-אקונומי
- זמינות ונגישות שירותי הבריאות
- בטחון במזון
- סוגיות בחקלאות
- מצב המים והתברואה

לקריאת הדו"ח המלא בשפה האנגלית פנו לכתובת:

http://www.ochaopt.org/documents/Humanitarian_Monitor_Nov07.pdf

הערות:

- ¹ אספקה מסחרית: מוצרי מזון וסחורות המשווקים דרך הרשתות הקמעונאיות בשווקי הרצועה ונמכרים תמורת תשלום לכלל האוכלוסיה. אספקה הומניטרית: מוצרי מזון ופריטי אספקה המחולקים ללא תשלום למוטבים בלבד של אירגוני הסיוע השונים. אונר"א מחלקת סיוע לפליטים ואילו אירגונים אחרים מחלקים סיוע לשכבות העניות והנזקקות ביותר של כלל האוכלוסיה, שאינם פליטים. האספקה ההומניטרית כוללת גם תרופות וציוד רפואי מסופקים על ידי אירגון הבריאות העולמי ואירגוני סיוע אחרים.
- ² סולר רגיל משמש לתדלוק מחוללים וכלי רכב שונים, בעיקר מוניות, אוטובוסים, משאיות ומשאיות אשפה וכד' ואילו סולר תעשייתי משמש אך ורק לתדלוק תחנת הכוח של עזה.
- ³ ראו דו"ח בצלם: " מדיניות מפלה בנוגע לתכנון, בנייה והפקעת קרקעות " בכתובת: http://www.btselem.org/Hebrew/Jerusalem/Discriminating_Policy.asp
- ⁴ "מלאי אפס" פירושו מלאי המספיק ל 0 – 1 חודש והנמצא לפיכך מתחת לסף הבטחון המינימאלי.
- ⁵ כולל חיסונים נגד צהבת מסוג B, סוגים שונים של מחטים חד פעמיים וכפפות במידות שונות.